

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Nicolae Gordilă,

judecătorii – Constantin Alerguș, Ion Guzun,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic și avocatul Pascal Veronica în numele părții vătămate Botea Maria, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Eremia Andrei Xxx,

născută la xxx, originar și domiciliat în r-nul Xxx, s. Xxx.

Date referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 10.12.2014 – până la 20.07.2017 (instanța de fond);*
- 2. de la 01.09.2017 – până la 14.11.2017 (instanța de apel);*
- 3. de la 25.04.2018 – până la 18.07.2018 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 20 iulie 2017 procesul penal în privința lui Eremia Andrei în baza art. 193 Cod penal, a fost încetat, din motivul intervenirii termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, încasându-se de la Eremia A. în beneficiul lui Boțea M. prejudiciul moral în suma de 3000 lei, iar pretenția privind încasarea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Eremia Andrei activând în calitate de administrator al S.R.L., „Iuriandr-Grup”, aflându-se în s. Xxx, r-nul Xxx, având scopul săvârșirii tulburării de posesie, prin distrugerea semnelor de hotar, începînd din anul 2003 și până în prezent a ocupat în întregime, fără drept, două terenuri cu destinație - agricolă, unul cu numărul cadastral xxxx, cu suprafața de xxx și altul cu numărul cadastral xxx, cu

suprafața totală de xxx, care se află în extravilanul s. Xxx, r-nul Xxx și aparțin în proprietate privată cet. Botea Maria, folosindu-se de terenuri prin semănarea diferitor culturi agricole și colectarea recoltei, iar la solicitarea proprietarei refuza să le elibereze.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul Eremia A., care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, pe motiv că nu a comis fapta imputată.

În motivarea apelului a invocat că nu este de acord cu sentința instanței de fond, deoarece nu a comis tulburarea de posesie prin distrugerea semnelor de hotar și nu a ocupat în întregime bunul lui Botea M. cum este indicat în rechizitoriu.

La data de 03.10.2017, inculpatul a depus apel suplimentar, în care a menționat că la baza sentinței de condamnare au fost puse decizia Colegiului Civil al Curții de Apel nr. 2a-3233/13 din 31.10.2013 prin care instanța a decis că S.R.L. „Iuriandr-Grup” se obligă să nu creeze obstacole în exercitarea dreptului de proprietate de către cet. Botea M. asupra terenurilor agricole cu nr. cadastrale xxx și xxx, precum și procesul-verbal de cercetare la fața locului din 15.08.2013, a loturilor de pământ ce îi aparțin lui Botea M. cu tot aceleași nr. cadastrale, cu participarea inginerului cadastral Gheorghiță I., unde s-a constatat că o bună parte din loturi au fost prelucrate și semănate cu porumb.

Potrivit art.17 Cod penal se consideră că acțiunea a fost săvârșită cu intenție, dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau admitea, în mod conștient, survenirea acestor urmări.

Se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea judiciară a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Astfel, atât pe parcursul urmăririi penale, cât și instanței de judecată el nu a recunoscut faptul săvârșirii infracțiunii incriminate, totodată a declarat că activând în calitate de administrator al S.R.L. „Iuriandr-Grup”, terenurile agricole, care se aflau în gestiunea întreprinderii nominalizate, fiind în vecinătate cu Botea M. au fost înstrăinate conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 1010 din 13 decembrie 2007 cet-lor Balecu Gh., Dolma A. și Garaz A. Persoanele nominalizate anterior care au achiziționat toate terenurile agricole, sunt indicate în contractul de vânzare-cumpărare nr. 1010 din 13 decembrie 2007 și includ în sine 40 loturi de teren agricol, a fost înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Ialoveni, filiala Î.S.„Cadastru” la 14.03.2008, astfel, formând bunul imobil și devenind proprietari

legitimi.

În cadrul ședinței de judecată au fost anexate la materialele cauzei certificatele și extrasele din registrul bunurilor imobile, care confirmă că terenurile cu nr. cadastrale xxx, xxx, xxx, xxx și xxx aparțin cu drept de proprietate lui Balecu Gh., Dolma A. și Garaz A., care ulterior au devenit vecini cu Botea M.

Mai mult, au fost prezentate și anexate la dosar adeverința nr.70 din 26.04.2017 care confirmă că din anul 2008 și până la momentul eliberării certificatului, impozitul funciar pe terenurile agricole care sunt în vecinătate cu Botea M. au fost achitate de proprietarii nominalizați mai sus, inclusiv și prin adeverința nr.71 din aceeași data eliberată de Primăria s. Nimoreni, r-nul Ialoveni, se dovedește că terenurile nominalizate le aparțin lui Balecu Gh., Dolma A. și Garaz A.

Martorul Gheorghiu I., care fiind în funcția de inginer cadastral, a relatat că în SRL "Iuriandr-Grup" la sfârșitul an.2007 a înstrăinat terenurile agricole învecinate cu Botea M. în raionul șoselei Poltava.

Potrivit procesului-verbal de cercetare la fața locului din 15.08.2013 a terenurilor de pământ ce îi aparțin lui Botea M., cu participarea inginerului cadastral, s-a constatat că o bună parte din loturi au fost prelucrate și semănate cu porumb, este anexat la materialele cauzei în copie. Totodată, acest proces-verbal a fost întocmit în lipsa lui, iar el nu a fost înștiințat pentru a da explicații și a demonstra că din 13.12.2007 loturile din vecinătatea cu Botea M. au fost înstrăinate și nu mai sunt prelucrate de firmă.

La fel a relatat că proprietarii acestor loturi de teren nu au fost chemați în cadrul urmăririi penale pentru a confirma că aceștia sunt proprietarii terenurilor agricole conform contractului de vânzare-cumpărare din 13.12.2007 și dacă au fost prelucrate de către ei sau date în folosință altor persoane.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, au fost admise apelurile declarate de inculpat, casată sentința contestată și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Eremia Andrei a fost achitat de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

5. Instanța de apel a conchis că probele prezentate în sprijinul învinuirii menționate în sentință, nu dovedesc vinovăția lui Eremia A. în săvârșirea infracțiunii imputate.

Astfel, instanța de fond eronat a conchis precum că s-a demonstrat că Eremia A. activând în calitate de administrator al S.R.L. „Iuriandr-Grup”, începând din anul 2003 și până în prezent a ocupat în întregime, fără drept, două terenuri cu destinație agricole ce aparțin în proprietate privată lui Botea Maria, folosindu-se de terenuri prin semănarea diferitor culturi agricole și colectarea recoltei, iar la solicitarea proprietarei refuza să le elibereze.

Obiectul juridic special al infracțiunii date are un caracter complex, astfel, obiectul juridic principal îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor imobile, iar obiectul juridic secundar al infracțiunii de tulburare de posesie îl constituie relațiile sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea sau libertatea psihică (morală) a persoanei ori la substanța, integritatea, potențialul de utilizare sau poziția de fapt a semnelor de hotar.

Totodată, obiectul material al infracțiunii are și el un caracter complex, obiectul material principal îl reprezintă bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri imobile și străine pentru făptuitor (de exemplu, casă, teren funciar, dependințe etc.). *Obiectul material secundar* îl constituie: corpul persoanei (dacă acțiunea adiacentă se exprimă în aplicarea violenței); semnele de hotar distruse sau strămutate (în cazul în care acțiunea adiacentă se înfățișează în modalitatea de distrugere sau strămutare a semnelor de hotar).

Ca semn de hotar poate servi: - o piatră mai mare așezată în acest scop; - un lemn înfipt în pământ; - un pom sădit anume la limita dintre proprietăți; - un șanț, o brazdă adâncă săpată în scop de a constitui un semn de hotar; - alte lucruri, semne.

Victima infracțiunii prevăzute la art. 193 Cod penal este posesorul bunului imobil ocupat. Este necesar ca posesia să fie a altei persoane decât a făptuitorului. Dacă imobilului nu i se poate stabili apartenența, atunci fapta nu va fi infracțiune.

Laturo obiectivă a faptei infracționale de tulburare de posesie se exprimă în fapta prejudiciabilă alcătuită din acțiunea principală și din acțiunea sau inacțiunea adiacentă.

Acțiunea principală constă în acțiunea de ocupare, în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia. Prin ocupare se înțelege a pătrunde în imobil sau pe imobil, cu intenția de a rămâne în el, de a-l poseda. Ca modalități factice ale ocupării pot să apară, de exemplu, împrejmuirea cu gard a terenului ocupat, instalarea în imobil, efectuarea lucrărilor de întreținere a terenului ocupat etc.

Astfel, la calificarea faptei potrivit art. 193 Cod penal nu contează dacă ocuparea privește imobilul în întregime sau numai în parte. La fel, nu are importanță dacă ocuparea a putut dura sau nu. De asemenea, nu interesează dacă ocuparea a fost însoțită de aducerea unor bunuri personale în imobilul ocupat sau dacă din acesta au fost îndepărtate bunurile victimei.

Important este ca acțiunea de ocupare să fie efectuată fără drept, adică să aibă un caracter ilegal. Aceasta înseamnă că ocuparea se face în lipsa consimțământului persoanei care are posesia respectivului imobil sau fără aprobarea prealabilă primită în condițiile legii. De aceea, fapta nu va putea fi calificată conform art. 193 Cod penal, dacă acțiunea de ocupare se face cu acordul persoanei care are posesia respectivului imobil sau pe baza ordinului de repartiție a unui imobil, ori în temeiul unei hotărâri judiciare de evacuare etc.

Acțiunea sau inacțiunea adiacentă din cadrul infracțiunii de tulburare de posesie cunoaște următoarele modalități alternative: 1) aplicarea violenței; 2) amenințarea cu aplicarea violenței; 3) distrugerea semnelor de hotar; 4) strămutarea semnelor de hotar.

Lista modalităților acțiunii adiacente din cadrul infracțiunii de tulburare de posesie este una exhaustivă, astfel, înșelăciunea, abuzul de încredere etc. nu pot îndeplini un asemenea rol.

Prin „distrugere” se înțelege influențarea nemijlocită infracțională asupra bunului, care presupune încetarea existenței fizice a acestuia sau aducerea bunului respectiv într-o asemenea stare, care exclude - în totalitate și definitiv - utilizarea conform destinației sale funcționale.

Prin *strămutarea semnelor de hotar* se înțelege mutarea acestor semne înăuntrul terenului asupra căruia se efectuează acțiunea de ocupare, astfel încât o parte din acest teren să facă obiectul ocupării.

Sintagma „semnele de hotar” reprezintă semnele care delimitează două terenuri învecinate.

În situația distrugerii sau strămutării semnelor de hotar, este indiferent dacă victima a fost sau nu de față în momentul comiterii faptei. O asemenea circumstanță poate conta numai în planul individualizării pedepsei.

Nu poate fi aplicat art. 193 Cod penal, dacă ocuparea, în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia se săvârșește *fără aplicarea violenței, fără amenințarea cu aplicarea violenței, fără distrugerea sau strămutarea semnelor de hotar.*

Infracțiunea de tulburare de posesie este o infracțiune materială, care se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală

de a se folosi sau a dispune de bunul imobil strain la propria sa dorință.

Latura subiectivă a faptei prevăzute de art.193 Cod penal se manifestă prin vinovăție sub forma de intenție directă sau indirectă.

În cazul acestei infracțiuni, scopul de cupiditate este de neconceput: făptuitorul își dă seama că datorită specificului regimului juridic al bunurilor imobile, nu va putea trece aceste bunuri în stăpânirea sa definitivă. De aceea, el urmărește scopul folosinței temporare.

Motivele infracțiunii pot fi dintre cele mai diverse: interesul material, răzbunarea, năzuința de a efectua săpături arheologice etc.

Subiectul infracțiunii este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani.

Reținând cele nominalizate, instanța de apel a conchis că, prima instanță în mod greșit a încetat procesul penal în privința lui Eremia A. în baza art. 193 Cod penal, cu liberarea de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală.

Norma art. 52 Cod penal stipulează că, se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

Lipsa unei părți componente ale infracțiunii echivalează cu lipsa elementelor constitutive a infracțiunii, iar în condițiile când din învinuirea adusă lipsesc caracteristici care sunt obligatorii pentru componenta de infracțiune, instanța de judecată ajunge la concluzia de a pronunța o hotărâre de achitare în privința persoanei puse sub învinuire.

Instanța de fond, considerând că în acțiunile lui Eremia A. sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal, s-a bazat pe concluzii pripite și superficiale, or, situația liberării de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală, este în cazul când persoana este vinovată, iar infracțiunea fiind realizată în toate trăsăturile sale esențiale.

Potrivit ordonanței de punere sub învinuire și rechizitoriului, Eremia A. a fost învinuit că, *activând în calitate de administrator al SRL „Iuriandr-Grup”, aflându-se în s. Nimoreni, r-nul Ialoveni, având scopul săvârșirii tulburării de posesie, prin distrugerea semnelor de hotar, începând din anul 2003 și până în prezent a ocupat în întregime, fără drept, două terenuri (...), folosindu-se de terenuri prin semănarea diferitor culturi agricole și colectarea recoltei, iar la solicitarea proprietarei defuză să le elibereze.*

Astfel, inculpatului i-a fost incriminată tulburarea de posesie, adică *ocuparea* în întregime, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, prin *distrugerea semnelor de hotar*, infracțiune prevăzută de art. 193 Cod penal.

Potrivit doctrinei penale, latura obiectivă a infracțiunii se exprimă în fapta prejudiciabilă alcătuită din acțiunea principală și din acțiunea sau inacțiunea adiacentă.

Prin urmare, acțiunea principală constă în acțiunea de ocupare, în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, astfel prin ocupare se înțelege a pătrunde în imobil sau pe imobil, cu intenția de a rămâne în el, de a-l poseda.

Reieșind din cele menționate, instanța de apel a menționat că cele constatate de instanța de fond sunt greșite, or, din probele administrate în speță se indică la faptul că obiectul material principal al infracțiunii îl reprezintă două terenuri cu destinație agricolă, unul cu nr.cadastral xxx, cu suprafața de xxx și altul cu nr.cadastral xxx, cu suprafața totală de xxx, care se află în extravilanul s. Nimoreni, r-nul Ialoveni și aparțin în proprietate privată cet. Botea M., care pentru a forma un caracter complex al obiectului material al infracțiunii în baza art.193 CP, urma obligatoriu, dar nu a fost concomitent succedat de obiectul material secundar propriu, fiind greșit reținut - semnele de hotar distruse sau strămutate deoarece nu au fost prezentate instanței careva probe pertinente, concludente, utile și veridice că pe terenurile pătimatei au fost instalate careva semne de hotare la terenuri și anume: vre-o piatră mai mare așezată în acest scop; vre-un lemn înfipt în pământ, un pom sădit anume la limita dintre proprietăți sau alte lucruri, semne că ar fi fost distruse de inculpat.

Dimpotrivă atât inculpatul, cât și partea vătămată nu a indicat că pe terenuri ar fi fost instalate semne de hotar și ce fel de semne, care semne au fost distruse de Eremia A.

Prin urmare, acțiunea adiacentă distrugerea și strămutarea semnelor de hotar, care formează latura obiectivă a infracțiunii, a fost greșit reținută în acțiunile inculpatului, or, nu a fost demonstrat că au existat semnele de hotar și că Eremia A. a strămutat sau a distrus semnele de hotar. Nu pot fi încadrate acțiunile persoanei în baza art. 193 Cod penal, dacă ocuparea, în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia se săvârșește *fără aplicarea violenței, fără amenințarea cu aplicarea violenței, fără distrugerea sau strămutarea semnelor de hotar*.

În același timp, lipsește o normă penală sau contravențională care să sancționeze ocuparea nelegitimă a bunurilor imobile, atunci când nu se atestă

aplicarea acțiunilor adiacente ce formează latura obiectivă a acestei infracțiuni.

La fel, instanța de fond a făcut trimitere în partea motivată a sentinței la faptul tulburării de posesie, care este deja reținut prin decizia Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău nr.2a-3233/13 din 31.10.2013, devenită definitivă prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nr.2ra-728/14 din 05.03.2014, însă această circumstanță nu confirmă vinovăția lui Eremia A. în comiterea infracțiunii imputate, dar indică cert că între inculpat și partea vătămată există de fapt relații de natură civilă, care rămân în afara extrapenalului.

Totodată, instanța a menționat că sub incidența legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voință, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului.

Imixtiunea penalului în sfera privată, trebuie să fie bazată pe principiul egalității părților, trebuie privită ca o ultimă măsură. Dacă ambele părți, debitorul și creditorul obțin profituri de pe urma parteneriatului lor, rămânând proprietari asupra bunurilor sale, atunci raporturile dintre cele două părți trebuie să rămână în continuare pe tărâmul dreptului civil. Dacă însă una dintre părți, asumându-și angajamente, nu are posibilitate și nici dorință să le execute, este foarte probabilă necesitatea intervenției legii penale. Astfel, în esență, delimitarea între o faptă penală de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerație două aspecte: - atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor; - prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele.

Astfel, din ansamblul de probe analizate și cercetate nu se constată vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, deoarece în acțiunile lui Eremia A. nu sunt întrunite elementele infracțiunii, din care motiv sentința instanței de fond urmează a fi casată ca neîntemeiată.

6. Împotriva deciziei nominalizate au declarat recurs ordinar procurorul și avocatul Pascal V. în numele părții vătămate Botea M., care au solicitat:

- procurorul, invocând temeiul de drept prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei contestate cu menținerea sentinței.

În argumentarea recursului a indicat că instanța de apel nu a ținut cont și nu a apreciat totalitatea probelor ce confirmă vinovăția inculpatului, astfel greșit a respins probele administrate de către acuzare, necătând la faptul că vina lui Eremia A. se dovedește prin: declarațiile părții vătămate Botea M. și probele materiale - plîngerea depusă de victimă privind acțiunile ilegale ale conducerii

SRL "Iuriandr Grup", procesul-verbal de cercetare la fața locului din 15.08.2013, - schema amplasării cotei de teren, certificate de moștenitor testament și legal, titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de pământ, decizia Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău din 31.10.2013 și încheierea CSJ din 05.03.2014.

Prin probele cercetate în ședința de judecată s-a stabilit că infracțiunea prevăzută de art. 193 Cod penal, a fost comisă de Eremia A. în perioada anilor 2004-2013, date indicate în plângerile părții vătămate, cât și stabilite prin hotărârile judecătorești.

Potrivit art. 29 Cod penal, se consideră infracțiune continuă fapta care se caracterizează prin săvârșirea neîntreruptă, timp nederminat, a activității infracționale. În cazul infracțiunii continue nu există pluralitate de infracțiuni. Infracțiunea continuă se consumă din momentul încetării activității infracționale sau datorită survenirii unor evenimente care împiedică această activitate.

Mai mult în cadrul ședinței de judecată s-a dovedit cu certitudine că SRL "Iuriandr Grup" crea obstacole părții vătămate în folosirea terenului agricol; că inculpatul este administratorul acestei firme nominalizate, el a cunoscut că terenul părții vătămate este amplasat în marginea terenurilor sale, iar partea vătămată nu și-a dat acordul la prelucrarea terenurilor, pe când inculpatul doar se folosea de acestea, dar nici nu dorea să-i achite prețul pentru folosirea terenurilor.

Instanța de apel nu și-a motivat soluția, astfel hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

- avocatul Pascal V. în numele părții vătămate, invocând temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) CPP solicită, casarea deciziei contestate cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

A menționat că instanța de apel a încălcat prevederile art. 414 alin.(6) CPP, întemeindu-și concluziile pe probele cercetate de prima instanță, fără a fi examinate și verificate în instanța de apel. La fel, în cadrul cercetării judecătorești instanța de apel nu a acumulat ansamblu de probe pertinente, concludente și utile care să stabilească că fapta lui Eremia A. nu întrunește elementele infracțiunii, probele fiind apreciate eronat.

Potrivit art. 220 Cod de procedură penală, la examinarea acțiunii civile se aplică normele procedurii civile în măsura în care nu contravin prevederilor legislației procesual penale.

La fel, recurenta a făcut referire la art. 17 al Legii nr.178 din 15.05.2003 cu privire la arenda în agricultură, fără a nominalizata prevederile din acest articol.

Astfel, acțiunea civilă a fost înaintată pe motiv de cauzare a prejudiciului

material și moral în temeiul art. 219 CPP.

Partea vătămată s-a adresat de nenumărate ori către inculpat și primăria locală pentru a elibera terenurile, însă problema a rămas nesoluționată, începând cu an.2008 s-a adresat la toate organele de resort, dar fără rezultat. Inculpatul an de an prin mijloacele tehnice prelucrează terenurile care aparțin unui terț. Mai bine de 14 ani umblă după inculpat pentru a intra în posesia terenurilor care-i aparțin cu drept de proprietate, însă fără efect.

Prin exproprierea nelegitimă și atitudinea față de victimă, care este persoană cu dizabilitate de gr.II, i-a fost cauzat ultimei prejudiciu moral de 25 000 lei, prejudiciu care este încadrat în prevederile art.1422 Cod civil.

Instanța de apel și-a motivat soluția că instanța de fond nu l-a recunoscut vinovat pe Eremia A., dar numai a încetat procesul penal pe motivul că a parvenit termenul de prescripție, fapt pe care îl consideră neîntemeiat.

Totodată, consideră că instanța de apel eronat a apreciat procesul-verbal de cercetare la fața locului, astfel fiind respinsă o probă eliberată de administrația publică locală, sau inculpatul nu a făcut careva obiecții asupra acestui proces-verbal, nu l-a contestat, dar l-a acceptat tacit.

De asemenea, au fost ignorate și actele judecătorești irevocabile prezentate ca probă, prin care se confirmă informația relatată în procesul-verbal din 15.08.2013, schița terenului, plantația parțială a terenului ce aparține părții vătămate.

Nu este de acord nici cu argumentarea instanței referitor la decizia instanței de apel din 31.10.2013 și încheierea CSJ din 05.03.2014, prin care se confirmă că Eremia A. prin societatea sa a ocupat o parte fără drept a imobilului aflat în posesia părții vătămate și a distrus bornele și strămutat semnele de hotar.

7. Asupra recursurilor ordinare nu a fost depusă referință.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Drept temei pentru recurs atât procurorul, cât și avocatul în numele părții vătămate Botea M. au invocat prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu

recurs dacă instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, solicitând casarea hotărârii contestate cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

După cum rezultă din conținutul recursurilor, autorii acestuia nu sunt de acord cu decizia contestată, potrivit căreia Eremia A. a fost achitat de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.193 Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, menționând că instanța de apel a examinat unilateral probele prezentate, pe care nu le-a apreciat la justa valoare.

Colegiul constată că aceste temeuri pe care s-au bazat recurenții în recursurile declarate, nu persistă în cauză, deoarece din decizia instanței de apel rezultă că ultima a analizat obiectiv probele administrate și a dat răspuns la toate motivele expuse în apeluri.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, poate da o nouă apreciere probelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Examinând cauza, Colegiul penal consideră că instanța de apel, reieșind din prevederile legilor nominalizate, a dat o apreciere corectă declarațiilor inculpatului, părții vătămate Botea M., martorilor Gheorghiu I., Cojocaru I., Gheorghiu A., precum și probelor materiale: - procesului-verbal de cercetare la fața locului din 15.08.2013, - schema amplasării cotei de teren din 08.04.2013, - certificatele de moștenitor testamentar din 19.09.2011 și de moștenitor legal din 13.10.2004, - titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren, decizia Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău nr.2a-3233/13 din 31.10.2013, - încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nr.2ra-728/14 din 05.03.2014, care, analizate în ansamblu, dovedesc că fapta nu întrunește elementele infracțiunii incriminată în baza art. 193 Cod penal - tulburarea de posesie, adică ocuparea în întregime, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, prin distrugerea semnelor de hotar.

Recurenții critică soluția instanței de apel, întrucât instanța a pus la baza sentinței de achitare declarațiile inculpatului, neluând în considerație celelalte probe prezentate de către partea acuzării.

Instanța de recurs menționează că, instanța de apel în motivarea soluției

adoptate just a menționat că acuzarea nu a prezentat probe concludente și pertinente în cadrul ședinței instanței de apel, care ar fi demonstrat vinovăția inculpatului Eremia A. în săvârșirea tulburării de posesie.

Cu atât mai mult că critica referitor la procedura de apreciere a probelor ține de stare de fapt a cauzei. Prin urmare, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că la etapa de judecare a recursului ordinar instanța de recurs verifică erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în baza temeiurilor stipulate expres de norma respectivă, dar nu apreciază sau face o reapreciere a stării de fapt reținute în speță.

Din textul deciziei rezultă că, instanța de apel și-a motivat soluția adoptată în sensul oferirii răspunsurilor la motivele apelurilor declarate de inculpat.

Prin urmare, instanța de apel corect a conchis că, Eremia A. prin rechizitoriu a fost învinuit de faptul că, *activând în calitate de administrator al S.R.L. „Iuriandr-Grup”, aflându-se în s. Nimoreni, r-nul Ialoveni, având scopul săvârșirii tulburării de posesie, prin distrugerea semnelor de hotar, începând din anul 2003 și până în prezent a ocupat în întregime, fără drept, două terenuri cu destinație agricolă, unul cu numărul cadastral xxx, cu suprafața de xxx și altul cu numărul cadastral xxx, cu suprafața totală de xxx, care se află în extravilanul s. Nimoreni, r-nul Ialoveni și aparțin în proprietate privată cet. Botea Maria, folosindu-se de terenuri prin semănarea diferitor culturi agricole și colectarea recoltei, iar la solicitarea proprietarei refuza să le elibereze.*

Astfel, cercetând probele prezentate de acuzatorul de stat, instanța de apel a constatat că în speță nu a fost demonstrat că au existat semnele de hotar și că Eremia A. a strămutat sau a distrus semnele de hotar.

În acest sens, fiind menționate că, obiectul juridic special al infracțiunii analizate are un caracter complex. Astfel, obiectul juridic principal al infracțiunii prevăzute la art. 193 Cod penal îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor imobile.

Obiectul juridic secundar al infracțiunii de tulburare de posesie îl constituie relațiile sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea sau libertatea psihică (morală) a persoanei ori la substanța, integritatea, potențialul de utilizare sau poziția de fapt a semnelor de hotar.

Totodată, *obiectul material* al infracțiunii date are și el un caracter complex, obiectul material principal îl reprezintă bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri imobile și străine pentru făptuitor (de exemplu, casă, teren funciar, dependințe etc.). Obiectul material secundar îl constituie: corpul persoanei (dacă

acțiunea adiacentă se exprimă în aplicarea violenței); semnele de hotar distruse sau strămutate (în cazul în care acțiunea adiacentă se înfățișează în modalitatea de distrugere sau strămutare a semnelor de hotar).

Ca semn de hotar poate servi: a) o piatră mai mare așezată în acest scop; b) un lemn înfipt în pământ; c) un pom sădit anume la limita dintre proprietăți; d) un șanț, o brazdă adâncă săpată în scop de a constitui un semn de hotar; e) alte lucruri, semne.

Victima infracțiunii prevăzute la art. 193 Cod penal este posesorul bunului imobil ocupat. Astfel, este necesar ca posesia să fie a altei persoane decât a făptuitorului. Dacă imobilului nu i se poate stabili apartenența, atunci fapta nu va fi infracțiune.

Latura obiectivă a faptei infracționale de tulburare de posesie se exprimă în fapta prejudiciabilă alcătuită din acțiunea principală și din acțiunea sau inacțiunea adiacentă.

Acțiunea principală constă în acțiunea de ocupare, în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia.

Prin *ocupare* se înțelege a pătrunde în imobil sau pe imobil, cu intenția de a rămâne în el, de a-l poseda. Ca modalități factice ale ocupării pot să apară, de exemplu, împrejmuirea cu gard a terenului ocupat, instalarea în imobil, efectuarea lucrărilor de întreținere a terenului ocupat etc. La calificarea faptei în conformitate cu art. 193 Cod penal nu contează dacă ocuparea privește imobilul în întregime sau numai în parte. De asemenea, nu interesează dacă ocuparea a fost însoțită de aducerea unor bunuri personale în imobilul ocupat sau dacă din acesta au fost îndepărtate bunurile victimei.

Important este ca acțiunea de ocupare să fie efectuată fără drept, adică să aibă un caracter ilegal. Aceasta înseamnă că ocuparea se face în lipsa consimțământului persoanei care are posesia respectivului imobil sau fără aprobarea prealabilă primită în condițiile legii. De aceea, fapta nu va putea fi calificată conform art. 193 Cod penal, dacă acțiunea de ocupare se face cu acordul persoanei care are posesia respectivului imobil sau pe baza ordinului de repartiție a unui imobil, ori în temeiul unei hotărâri judiciare de evacuare etc.

Acțiunea sau inacțiunea adiacentă a infracțiunii de tulburare de posesie are următoarele modalități alternative: 1) aplicarea violenței; 2) amenințarea cu aplicarea violenței; 3) distrugerea semnelor de hotar; 4) strămutarea semnelor de hotar.

Lista modalităților acțiunii adiacente din cadrul infracțiunii de tulburare de posesie este una exhaustivă, astfel, înșelăciunea, abuzul de încredere etc. nu

pot îndeplini un asemenea rol.

Prin „distrugere” se înțelege influențarea nemijlocită infracțională asupra bunului, care presupune încetarea existenței fizice a acestuia sau aducerea bunului respectiv într-o asemenea stare, care exclude - în totalitate și definitiv - utilizarea conform destinației sale funcționale.

„Strămutarea semnelor de hotar” este mutarea acestor semne înăuntrul terenului asupra căruia se efectuează acțiunea de ocupare, astfel încât o parte din acest teren să facă obiectul ocupării.

Sintagma „semnele de hotar” reprezintă semnele care delimitează două terenuri învecinate.

În situația distrugerii sau strămutării semnelor de hotar, este indiferent dacă victima a fost sau nu de față în momentul comiterii faptei. O asemenea circumstanță poate conta numai în planul individualizării pedepsei.

Astfel, nu poate fi aplicat art. 193 Cod penal, dacă ocuparea, în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia se săvârșește *fără aplicarea violenței, fără amenințarea cu aplicarea semnelor de hotar*.

Infracțiunea de tulburare de posesie este o infracțiune materială, care se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunul imobil străin la propria sa dorință.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 193 Cod penal se manifestă, prin vinovăție sub formă de intenție - directă sau indirectă.

În cazul acestei infracțiuni, scopul de cupiditate este de neconceput: făptuitorul își dă seama că datorită specificului regimului juridic al bunurilor imobile (condiționat mai ales de necesitatea înregistrării dobândirii dreptului de proprietate asupra lor), nu va putea trece aceste bunuri în stăpânirea sa definitivă. De aceea, el urmărește scopul folosinței temporare (până la întoarcerea proprietarului, până la evacuare etc.).

Motivele infracțiunii pot fi dintre cele mai diverse: interesul material, răzbunarea, năzuința de a efectua săpături arheologice etc.

În speță, inculpatului i-a fost incriminată tulburarea de posesie, adică ocuparea în întregime, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, *prin distrugerea semnelor de hotar*.

Astfel, prin probele administrate se confirmă că obiectul material principal al infracțiunii îl reprezintă două terenuri cu destinație agricolă, unul cu nr.cadastral xxx, cu suprafața de xxx și altul cu nr.cadastral xxx, cu suprafața totală de xxx, care se află în extravilanul s. Nimoreni, r-nul Ialoveni și aparțin în proprietate privată cet. Botea M., care pentru a forma un caracter complex al

obiectului material al infracțiunii în baza art.193 CP, urma obligatoriu, dar nu a fost concomitent succedat de obiectul material secundar propriu, fiind greșit reținut - *semnele de hotar distruse sau strămutate*, deoarece nu au fost prezentate careva probe pertinente, concludente, utile și veridice **că pe terenurile pătimatei au fost instalate careva semne de hotare la terenuri** și anume: *vre-o piatră mai mare așezată în acest scop; vre-un lemn înfipt în pământ, un pom sădit anume la limita dintre proprietăți sau alte lucruri, semne că ar fi fost distruse de inculpat.*

Mai mult ca atât, nici inculpatul, cât și partea vătămată nu a indicat că pe terenurile din speță ar fi fost instalate semne de hotar, ce fel de semne și care semne au fost distruse de către Eremia A.

Prin urmare, acțiunea adiacentă distrugerea și strămutarea semnelor de hotar, care formează latura obiectivă a infracțiunii, nu a fost demonstrată.

La fel, recurenții consideră că prin decizia Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău nr.2a-3233/13 din 31.10.2013, care a devenit definitivă prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nr.2ra-728/14 din 05.03.2014, se confirmă vinovăția inculpatului în cele imputate, or prin aceste acte judecătorești irevocabile se dovedește că între Eremia A. și Botea M. există relații de ordin civil, care rămân în afara extrapenalului.

Astfel, sub incidența legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-credința, fraudă din partea făptuitorului. În esență, delimitarea între o faptă penală de încălcare a normelor de drept civil trebuie efectuată luându-se în considerație două aspecte: - atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor și prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele.

La fel, în recursul declarat de avocatul părții vătămate, s-a menționat că victimei i s-a cauzat atât prejudiciu material, cât și moral, care urmează a fi încasat, însă Colegiul penal ține să menționeze în acest sens că, potrivit prevederilor art. 387 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul când se dă o sentință de achitare, instanța nu se pronunță asupra acțiunii civile dacă inculpatul a fost achitat pentru că nu sunt întrunite elementele infracțiunii sau există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei, prevăzute în art. 35 al Codului penal.

Astfel, Colegiul conchide că instanța de apel corect a reținut în acest sens prevederile art. 8 și 389 Cod de procedură penală, în aspectul că o hotărâre de condamnare se adoptă numai în condiția în care vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată printr-un ansamblu de probe cercetate de

instanța de judecată. O sentință de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri. Colegiul reține că instanța de apel a ținut seama de aceste prevederi legale, precum și de principiul că toate îndoielile apărute și care nu pot fi înlăturate, se tratează în favoarea inculpatului și a adoptat o soluție întemeiată.

Argumentele invocate de recurenți nu au careva suport probatoriu și contravin probelor administrate.

Prezența circumstanțelor nominalizate permit instanței de recurs să decidă asupra inadmisibilității recursurilor ordinare declarate pe motiv că acestea sunt vădit neîntemeiate.

8. În conformitate cu prevederile art.432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic și avocatul Pascal Veronica în numele părții vătămate Botea Maria, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui *Eremia Andrei*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 17 august 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecătorii

Constantin Alerguș

Ion Guzun